

Европейски икономически и социален комитет

SOC/453
Програма „Права и
гражданство“

Брюксел, 26 април 2012 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на
програма „Права и гражданство“ за периода 2014-2020 година“

COM(2011) 758 final – 2011/0344 (COD)

Главен докладчик: г-н **Seamus Boland**

На 9 февруари 2012 г. Съветът реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „Права и гражданство“ за периода 2014-2020 година“
COM(2011) 758 final – 2011/0344 (COD).

На 29 февруари 2012 г. Бюрото на Европейския икономически и социален комитет възложи на специализирана секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“ да подготви работата на Комитета по този въпрос.

Предвид неотложното естество на работата, на 480-ата си пленарна сесия, проведена на 25 и 26 април 2012 г. (заседание от 26 април), Европейският икономически и социален комитет реши да определи г-н Seamus Boland за главен докладчик и прие настоящото становище с 127 гласа „за“ и 4 гласа „въздържал се“.

*

* *

1. **Заклучения и препоръки**

- 1.1 Европейският икономически и социален комитет приветства предложението за продължаване на програма „Права и гражданство“ и препоръчва тя да получи възможно най-пълна подкрепа от всички заинтересовани страни, участващи в нейното изпълнение.
- 1.2 Комитетът препоръчва в заглавието на програмата да бъде включена думата „равенство“. По този начин ще се гарантира, че програмата защитава правата на хората, засегнати от дискриминация поради неравенство. Освен това ЕИСК препоръчва в целите на програмата да бъде включена борбата срещу насилието, по-специално домашното насилие.
- 1.3 Комитетът препоръчва в целите на програмата да се посочат по-ясно и по-конкретно проблемите на равенството, равенството между половете, борбата срещу насилието и прилагането на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.
- 1.4 ЕИСК приветства факта, че за тази програма се предлага бюджет. Въпреки това Комитетът препоръчва настоятелно да бъде направено реалистично увеличение на бюджета до сума, отразяваща включените в програмата допълнителни аспекти.

- 1.5 Комитетът препоръчва ГД „Правосъдие“ да се увери, че разполага с информацията, необходима за точно измерване на въздействието, както и да разработи набори от справедливи и обективни показатели, позволяващи извършването на подходящ анализ на програмата.
- 1.6 Комитетът отбелязва прехвърлянето на управлението на програмата от ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ на ГД „Правосъдие“. Въпреки че причините за това са основателни, следва да бъде ясно, че тази промяна може да доведе до рискове по отношение на цялостното управление. Комитетът препоръчва да се извърши подходящ анализ на риска, за да се сведат до минимум трудностите, произтичащи от прехвърлянето на управлението от ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ на ГД „Правосъдие“.
- 1.7 Комитетът препоръчва програмата да се изпълнява в целия Европейски съюз по начин, съответстващ на Хартата на основните права.
- 1.8 Комитетът счита, че всяка от прилаганите програми е подкрепена по подходящ начин във всеки от годишните планове. В този смисъл Комитетът препоръчва средствата да бъдат заделени така, че никоя програма да не бъде поставена в неравностойно положение. Комитетът препоръчва в предложението на Комисията да бъде добавено изречение, с което да се гарантира, че всяка годишна работна програма осигурява подходящо и справедливо разпределение на средствата между областите и че за всички области се поддържат достатъчни равнища на финансиране.
- 1.9 Добавянето към програмата на раздел за потребителите е силно обезпокоително за заинтересованите страни. Загрижеността се изразява основно в това, че той може да измести съществуващите програми и/или да отслаби финансовата подкрепа за тях. Въпреки че разбира необходимостта от включване на раздела за потребителите въз основа на факта, че те са част от отговорностите на ГД „Правосъдие“, Комитетът препоръчва настоятелно определеният за програмата бюджет да не бъде намален в резултат от включването на този допълнителен раздел.
- 1.10 В този смисъл е важно да се отбележи, че програмите, насочени към подобряване на положението на хората, засегнати от дискриминация във връзка с равенството и правата на човека, често се сблъскват със ситуации на бедност. Комитетът приема наличието на други програми за борба срещу бедността и изключването, но изразява твърдо убеждение, че тази програма следва да отчита пълноценно ролята на бедността като причина за дискриминация.
- 1.11 Съществува тревога, че придържането към стриктно определение за гражданство би могло да изключи някои от „лицата“, посочени в целите на програмата. ЕИСК счита, че тази тревога би могла да бъде намалена, ако бъде насърчено осигуряването на подкрепа за принципите на приобщаване в плановете към програмите за прилагане. Комитетът

препоръчва на кандидатите ясно да се посочва, че използването на термина „лица“ в общите цели има за цел да осигури пълно приобщаване.

- 1.12 ЕИСК подкрепя категорично работата на съществуващите мрежи, които подкрепят и ръководят информационни програми, подпомагащи получателите на безвъзмездни помощи и отговорните за определянето на политиката на национално и европейско равнище. Жизненоважно е мрежите, които кандидатстват за финансиране по новите програми, да не бъдат поставяни в неравноправно положение, тъй като е пренебрегнат техният опит в областта на правата на човека и равенството. Комитетът счита също така, че се извършва подходяща оценка на тази работа, за да могат поуките от програмата да бъдат използвани в бъдещите дейности в областта на равенството и правата на човека.
- 1.13 Налице е широка загриженост, че евентуален непокрит период между края на настоящата програма за периода 2007-2013 г. и новата програма за периода 2014-2020 г. би имал отрицателно въздействие върху програмата като цяло и би довел до загуба на жизненоважни знания. Комитетът е категоричен, че това трябва да се избегне.

2. Контекст

- 2.1 Предложението на Комисията за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на програма „Права и гражданство“ за периода 2014-2020 г.¹ беше прието на 15 ноември 2011 г. В предложението са представени предложените промени за новата програма, основаващи се на резултатите от настоящата програма за периода 2007-2013 г.
- 2.2 След приемането на предложението от Европейския икономически и социален комитет беше поискано да изготви становище, което да бъде прието на 480-ата му пленарна сесия на 25 и 26 април 2012 г.
- 2.3 Предложението се основава на член 19, параграф 2, член 21, параграф 2, член 114, член 168, член 169 и член 197 от Договора за функционирането на Европейския съюз.
- 2.4 Финансовият пакет за изпълнението на програма „Права и гражданство“ за периода от 1 януари 2014 г. до 31 декември 2020 г. е на стойност 439 млн. евро (по текущи цени).
- 2.5 Програмата ще се прилага във всички държави членки на ЕС.
- 2.6 Участието на трети държави е ограничено до държавите от ЕИП, присъединяващите се държави, държавите кандидатки и потенциалните държави кандидатки. Други трети

---

¹ COM(2011) 758 final – 2011/0344 (COD).

страни, по-специално страни, в които се прилага европейската политика на съседство, също могат да се възползват.

2.7 Всички заинтересовани страни считат, че новата програма не трябва да бъде отлагана и следва да започне да функционира пълноценно от началото на 2014 г.

3. Предложението на Комисията

3.1 В предложението на Комисията се представя подробно предложената програма за периода 2014-2020 г.

3.2 С него се установява рамка, насочена към опростяване и рационализиране на програма „Права и гражданство“, която ще наследи настоящите три програми.

3.3 Тези три програми са: а) „Основни права и гражданство“; б) „Дафне III“; и в) разделите „Недопускане на дискриминация и насърчаване на многообразието“ и „Равенство между половете“ на Програмата за заетост и социална солидарност — „Прогрес“.

3.4 След оценка на въздействието на настоящата програма за периода 2007-2013 г., Комисията реши да слее сегашните шест програми в две. Това ще даде възможност за подход на всеобхватно финансиране и за по-ефективно управление на програмата.

3.4.1 Целта на програмата е да допринесе за развитието на пространство, в което се насърчават и защитават правата на лицата, заложи в Договора за функционирането на Европейския съюз и в Хартата на основните права на Европейския съюз.

3.4.2 Тя има пет конкретни цели, а именно:

- да насърчава правата, произтичащи от гражданството на Европейския съюз;
- да насърчава ефективното прилагане на принципа на недискриминация, основана на пол, раса или етническа принадлежност, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, включително на равенството между жените и мъжете и правата на лицата с увреждания и на възрастните хора;
- да осигурява висока степен на защита на личните данни;
- да утвърждава зачитането на правата на детето;
- да оправомощава потребителите и предприятията да търгуват и купуват с доверие във вътрешния пазар.

3.5 В предложението е представена подробна информация за средносрочната оценка и се правят препоръки за подобрения.

4. **Общи бележки**

- 4.1 ЕИСК споделя мнението на Комисията, че развитието на пространство на свобода, сигурност и правосъдие продължава да е приоритет за Европейския съюз. Въпреки това Комитетът изразява тревога от неравномерното прилагане на Хартата на основните права в Европейския съюз.
- 4.2 На практика новата програма засяга осигуряването на финансиране в размер на 439 милиона евро за периода 2014-2020 г. Това представлява незначително намаление спрямо предходния бюджет и ЕИСК счита, че така се отслабва ангажиментът на Европейския съюз да подобри положението на хората, подложени на дискриминация.
- 4.3 Комитетът изразява загриженост, че ръстът на „екстремистките тенденции“ може да наруши прилагането на основните права на човека² и следователно е важно на групите, работещи за подобряването на това положение, да бъдат предоставени подходящи ресурси. Въпреки че е вярно, че за продължаването на тази работа е заделен бюджет, Комитетът е наясно, че предложението за бюджет е под равнището на подкрепата, необходима за поддържане на приемствеността на работата, извършена по предходната програма.
- 4.4 Комитетът изразява загриженост, че даването на предимство на годишните програми, приети от Комисията в съответствие с член 8 от предложението на Комисията, може да постави в неравностойно положение определени елементи или раздели на проекта. Това би могло да се поправи, като се гарантира, че всички работни програми ще получат необходимото финансиране за продължаване на текущата работа.
- 4.5 Необходимо е да се поддържа силно видимо присъствие на програмите, така че те да се възприемат като ефективни при насърчаването на борбата срещу дискриминацията във всички обхванати области.
- 4.6 Комитетът изразява загриженост, че способността на ГД „Правосъдие“ да измерва въздействията е отслабена от изявлението □, че не разполага с достатъчно информация.
- 4.7 Комитетът изразява загриженост, че допълнителният раздел относно правата на потребителите би могъл да подложи програмата на ненужен допълнителен натиск. Това включва изместването на програми, насочени пряко към основните права на човека и опасността от отклоняване на ценно финансиране от програмите в областта на правата на човека и правосъдието.

---

² Staffan Nilsson, „Europe’s snail syndrome“, 10 май 2011 г.; <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.news.18276>.

- 4.8 Комитетът изразява загриженост, че заглавието на програмата не отразява пълното □ съдържание. По-специално той счита, че липсата на думата „равенство“ в заглавието отслабва програмите във връзка с равните права.
- 4.9 ЕИСК е загрижен в целите на програмата да се включи борбата срещу насилието и особено домашното насилие.
- 4.10 Комитетът изразява загриженост, че определението за гражданство, посочено в една от петте конкретни цели на програмата, ще изключи хора, живеещи в ЕС, които обаче може да нямат гражданство. Комитетът приветства факта, че в общите цели на програмата се говори за „лица“. Въпреки това ЕИСК призовава целите да бъдат укрепени, така че програмата да бъде всеобхватна.
- 4.11 Налице е широка тревога, че съществуващите мрежи, участващи в осигуряването на подкрепа и информация във връзка с програмата, не бива да бъдат поставяни в неравностойно положение, когато кандидатстват за участие в новата програма. Комитетът приема, че те притежават ценен опит в областта на правата на човека и равенството. Той приема също така, че ролята на мрежите, както и на всички части на програмата, следва да се оценява по подходящ начин.
- 4.12 Развитието на програмата следва основно да се определя от необходимостта за приспособяване на програмите, въз основа на наученото от други проекти като Споразумението от Разпети петък, по отношение на преоценката на правата с оглед на тяхното подобряване в променящи се условия.
- 4.13 ЕИСК отбелязва, че винаги следва да се търси баланс между отстояването на права и равенство, така че да бъдат признати правата на общността като цяло. Също толкова ясно е, че всеки следва да има достъп до процеси, гарантиращи, че дискриминация никога не се случва.

Брюксел, 26 април 2012 г.

Главен докладчик
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan Nilsson